

بررسی کیفیت پایان‌نامه‌های دانشکده دندان پزشکی اصفهان طی سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۸۷

دکتر عباسعلی خادمی^۱، امین اله توانگر^۲، کبری حسین پور*

چکیده

مقدمه: پایان‌نامه یکی از مهم‌ترین منابع اطلاعاتی و فعالیت‌های پژوهشی است. اجرای هرچه بهتر پایان‌نامه‌ها بر اساس استانداردهای مورد نظر در ارتقای علمی کشورها، جایگاه ویژه‌ای دارد. هدف این پژوهش، تعیین و بررسی کیفیت پایان‌نامه‌های دانشکده دندان پزشکی اصفهان طی سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۸۷ بود.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش مقطعی-تحلیلی، صد پایان‌نامه از دوره‌های دکترای حرفه‌ای و تخصصی دانشکده دندان پزشکی طی سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۸۷ به صورت تصادفی ساده انتخاب گردید. فرم جمع‌آوری اطلاعات برای ارزشیابی تهیه و به طور کیفی تکمیل شد. سپس میانگین دستیابی به اهداف پژوهش، بررسی فرضیات، مناسب بودن حجم نمونه، صحت آزمون‌های آماری، مواد و روش‌ها، رفرنس‌نویسی و نگارش بحث و نتیجه‌گیری به تفکیک دو مقطع تعیین و داده‌ها توسط آزمون χ^2 در نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: نوع پژوهش در صد عدد پایان‌نامه بررسی شده، ۵۲ درصد مشاهده‌ای و ۴۸ درصد مداخله‌ای بود. ۴۴ درصد از نوع مطالعات توصیفی بود. نتایج نشان داد که بیشترین نمره کلی ارزشیابی مربوط به مطالعات حیوانی ($0/00 \pm 1/00$)، کمترین نمره مربوط به پژوهش‌های مورد-شاهدی $13/61 \pm 84/63$ و مطالعات توصیفی $7/56 \pm 86/07$ بود.

میانگین ارزشیابی پایان‌نامه دانشجویان دکترای عمومی ($8/782(81) \pm 88/28$) و دکترای تخصصی ($8/248(19) \pm 90/84$) بود. ۷۸ درصد پایان‌نامه‌ها به اهداف و ۸۰ درصد به فرضیات مورد نظر دست یافتند. ۹۷ درصد دارای حجم نمونه، ۷۸ درصد دارای آنالیزهای آماری و ۹۸ دارای بحث مناسب بودند.

نتیجه‌گیری: نقاط قوت پایان‌نامه‌ها شامل نگارش صحیح بحث و نتیجه‌گیری، مرور بر متون و منابع می‌باشد و درصد خطاهایی در سایر قسمت‌ها اعم از تدوین فرضیات، اهداف، آنالیزهای آماری و حجم نمونه دیده شد. جهت بالا بردن کیفیت پایان‌نامه‌ها که در پایان به صورت مقالات علمی در اختیار متخصصان دیگر قرار خواهد گرفت، برگزاری دوره‌های آموزشی روش تحقیق و شیوه صحیح نگارش نتایج برای دانشجویان و مجریان ضروری به نظر می‌رسد.

کلید واژه‌ها: کنترل کیفیت، پایان‌نامه، مطالعات ارزیابی.

* کارشناس پژوهشی، دانشکده دندان پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (مؤلف مسؤول)
hosseinpour@dnt.mui.ac.ir

۱: استاد، عضو مرکز تحقیقات دندان پزشکی ترابی‌نژاد، گروه اندودنتیکس، دانشکده دندان پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

۲: کارشناس ارشد، کارشناس پژوهشی، دانشکده دندان پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

این مقاله در تاریخ ۹۰/۶/۲۵ به دفتر مجله رسیده، در تاریخ ۹۰/۹/۱۰ اصلاح شده و در تاریخ ۹۰/۹/۲۵ تأیید گردیده است.

مجله دانشکده دندان پزشکی اصفهان
۱۳۹۰، ویژه‌نامه (۵)۷، ۷۸۵ تا ۷۹۱

مقدمه

پایان‌نامه‌ها به عنوان یکی از مهم‌ترین فعالیت‌ها و منابع اطلاعاتی پژوهشی دانشگاه‌های کشورها است که دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترا موظف به تدوین آن هستند در حقیقت پایان‌نامه نخستین تلاش جدی و منضبط دانشجویان در طول دوره‌ای خاص از تحصیل است [۱]. پایان‌نامه‌ها از منابع اطلاعاتی با ارزش هستند که به دلیل ماهیت و ویژگی خاصی که دارند، نقش مهمی در پیکره دانش ایفا می‌کنند و همه ساله مقدار زیادی از امکانات مالی دولت و بخش قابل توجهی از نیرو و وقت اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها صرف آن می‌شود [۲].

استفاده صحیح از نتایج پایان‌نامه‌ها می‌تواند راه‌گشای بسیاری از مسایل پژوهشی باشد. عدم وجود پایگاه اطلاعاتی جامع پایان‌نامه‌ها، از یک طرف و عدم انتشار به موقع مقالات از نتایج حاصل در زمره مشکلاتی هستند که باید مورد توجه قرار گیرند [۱].

اکبرزاده و همکاران [۳] به تحلیل محتوای طرح‌های پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمانشاه بر اساس توصیف‌گرهای Mesh پرداختند. نتایج نشان داد به طور کلی تمرکز پژوهش‌ها بر روی موضوع‌های مرتبط با روش‌های تشخیصی، درمانی و بیماری‌ها بوده است. توصیه کرده‌اند که به منظور مدیریت محتوایی و هدفمند کردن موضوع پژوهش نظرسنجی‌هایی به عمل آید.

علمی [۴] در مطالعه‌ای تحت عنوان ارزیابی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی در دانشگاه‌های تربیت مدرس تهران و علوم پزشکی ایران (سال‌های ۱۳۶۵-۱۳۷۳) نشان داد که پراکندگی موضوعی پایان‌نامه‌ها غالباً نه بر اساس نیاز و یا مسایل و مشکلات کتابداری و اطلاع‌رسانی کشور بوده است بلکه بر مبنای گرایش‌های آرایه شده در گروه‌ها و سلیقه‌ای است.

رضاخانی مقدم و همکاران [۱] به تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های آموزش بهداشت دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، تربیت مدرس و علوم پزشکی ایران در سال‌های ۱۳۴۹-۱۳۸۹ پرداختند و بیان کردند گرچه در دهه اخیر استفاده از موضوعات جدید و غیر تکراری بیشتر شده است و همچنین استفاده از مداخله آموزشی در اجرای پایان‌نامه‌ها به شدت روند رو به رشدی

به خود گرفته است، به نظر می‌رسد راهکارهایی همچون تهیه بانک اطلاعاتی مناسب از پایان‌نامه‌های رشته آموزش بهداشت بتواند راهنمای مناسبی جهت انتخاب موضوعات جدید و غیر تکراری پایان‌نامه‌های دانشجویان باشد.

جعفری و همکاران [۵] ویژگی‌ها و ساختار پایان‌نامه‌های مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در دهه ۱۳۶۸-۱۳۷۸ را بررسی کردند و نتایج این مطالعه ضرورت سوق دادن هرچه بیشتر موضوعات پایان‌نامه‌ها به سمت موضوعات بنیادی و تحلیلی و نیز با توجه به تفاوت ساختار پایان‌نامه در دانشکده‌های مختلف، ضرورت تدوین الگویی جامع جهت تدوین و نگارش پایان‌نامه را که در کل دانشگاه را خاطر نشان کردند.

سیدین و باب‌الحوایجی [۶] به تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحدهای تهران شمال، علوم تحقیقات تهران، علوم و تحقیقات اهواز و همدان در سال‌های ۱۳۸۶-۱۳۷۲ پرداختند. در این مطالعه توصیه شده است برای هدفمند کردن موضوع پایان‌نامه‌ها و جهت دادن به آن‌ها بهتر است اولویت‌سنجی پژوهشی انجام شود و ذکر شده به دلیل متفاوت بودن فرمت پایان‌نامه‌ها در دانشگاه‌ها تدوین فرمت استاندارد و یکسان ضروری است.

علی‌شیری و همکاران [۷] به ارزیابی پایان‌نامه‌های فارغ‌التحصیلان پزشکی یکی از دانشگاه‌های علوم پزشکی از نظر اصول نگارش پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که مشکل اصلی پایان‌نامه‌ها مربوط به قسمت‌های چکیده و روش انجام کار است.

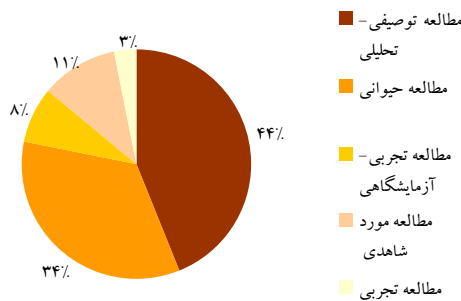
Camps و همکاران [۸] به تحلیل کتاب‌شناختی پایان‌نامه‌های دکترای حوزه علوم بهداشتی دندان‌پزشکی در دانشگاه ملی قرطبه اسپانیا (Universidad Nacional de Córdoba) پرداخت، از آنجایی که پایان‌نامه‌های دکترای نشان دهنده برترین درجه علمی و دانشگاهی و یک منبع مفید و با ارزش از اطلاعات هستند، در این مطالعه بررسی روش‌ها و نوآوری در حوزه‌های تاریخ، اخلاق و آموزش پزشکی را پیشنهاد می‌کنند. و نیز تجزیه و تحلیل سایر موضوعات را جهت ایجاد یک مرجع برای تحقیقات آینده ضروری می‌دانند.

با توجه به این‌که در زمینه بررسی پایان‌نامه‌های این دانشکده تاکنون پژوهشی صورت نگرفته است. هدف این

توزیع فراوانی نسبی پایان‌نامه‌ها در مقطع عمومی ۸۱ درصد و در مقطع عمومی ۱۹ درصد بود.

توزیع فراوانی جنسیت دانشجویان بر حسب مقطع تحصیلی نشان داد که در مقطع دکترای عمومی ۵۶/۱ درصد مذکر و ۴۳/۹ درصد مؤنث و در هر دو جنس در مقطع دکترای تخصصی [۹] ۵۰ درصد بود.

توزیع فراوانی مرتبه علمی اساتید راهنما بر حسب مقطع تحصیلی دانشجویان تحت راهنمایی نشان داد که در مقطع دکترای عمومی ۸۷/۸ درصد استادیار و ۱۲/۲ درصد دانشیار و در مقطع دکترای تخصصی ۷۲/۲ درصد استادیار و ۲۷/۸ درصد دانشیار بود.

نمودار ۱. توزیع فراوانی نسبی پایان‌نامه‌ها بر حسب انواع مطالعه

بیشترین توزیع فراوانی مربوط به مطالعات توصیفی بوده است. از این تعداد پایان‌نامه‌های مورد بررسی ۵۲ درصد از روش تحقیق مشاهده‌ای و ۴۸ درصد از روش‌های مداخله‌ای استفاده نموده‌اند.

توزیع فراوانی نسبی میزان دستیابی به اهداف مورد مطالعه نشان داد که عدم دستیابی به اهداف پژوهش ۲۲ درصد بود. توزیع فراوانی نسبی میزان دستیابی به فرضیات مورد مطالعه نشان داد عدم دستیابی به فرضیات مورد پژوهش ۱۷ درصد، دستیابی به کل فرضیات تعیین شده ۸۰ درصد و ۳ درصد پایان‌نامه‌های مورد بررسی بدون فرضیه بود.

توزیع فراوانی نسبی رعایت حجم نمونه مطابق طرح پژوهشی مصوب نشان داد که در ۳ درصد پایان‌نامه‌ها این تناسب رعایت نشده است.

پژوهش، تعیین کیفیت پایان‌نامه‌ها و مشخص کردن نقاط ضعف و قوت آن‌ها می‌باشد. در این پژوهش با استفاده از تکنیک تحلیل محتوا، پایان‌نامه‌های دو مقطع دکترای عمومی و تخصصی دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۷ مورد بررسی قرار گرفت تا بدین وسیله بتوان روند اجرای پایان‌نامه‌ها را مورد بررسی قرار داد و نقاط ضعف و قوت آن‌ها را مشخص ساخت.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر به روش مقطعی - تحلیلی انجام گردید. ۱۰۰ پایان‌نامه از پایان‌نامه‌های دوره‌های دکترای حرفه‌ای و تخصصی دانشکده دندان پزشکی در طی سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۸۷ به صورت تصادفی ساده انتخاب گردید.

ابتدا فرم جمع‌آوری اطلاعات طبق فاکتورهای تعیین شده معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان جهت ارزشیابی پایان‌نامه‌ها تهیه گردید. سپس از بین کل پایان‌نامه‌های مربوط به این دوره، دانشجویان در دو مقطع تحصیلی دکترای عمومی و دکترای تخصصی پس از فارغ‌التحصیلی آنان که به واحد معاونت پژوهشی دانشکده تحویل داده بودند را انتخاب نمودند و مطابق اطلاعات مندرج در فرم جمع‌آوری اطلاعات، پایان‌نامه‌ها بررسی گردید. میزان دستیابی به اهداف پژوهش، بررسی فرضیات، صحت آزمون‌های آماری، مناسب بودن حجم نمونه، صحت مواد و روش‌ها، رفرنس نویسی و نگارش بحث و نتیجه‌گیری به تفکیک دو مقطع دکترای عمومی و دکترای تخصصی مشخص گردید. در نهایت نمره کلی ارزشیابی بر مبنای صفر تا صد بر طبق میزان خطاهای موجود تعیین شد. داده‌های به دست آمده توسط نرم‌افزار SPSS و آزمون آماری χ^2 مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

یافته‌ها

درصد توزیع فراوانی پایان‌نامه‌ها به تفکیک سال اجرا نشان داد که در سال ۱۳۸۳، ۱۸ درصد و در سال ۱۳۸۴، ۱۸ درصد و در سال ۱۳۸۵، ۲۱ درصد و در سال ۱۳۸۶، ۲۹ درصد و در سال ۱۳۸۷، ۱۴ درصد بود.

شاخص مفید برای بررسی درجه علمی و انتشارات علمی دانشگاه و نیز منبع مفید و ارزشمند اطلاعاتی باشند همچنین مبنایی برای مقایسه‌ها و تحلیل‌های عملکردی پژوهشی دانشگاه باشند، تدوین صحیح و مطلوب پایان‌نامه‌ها، کیفیت علمی و کمیت افراد گروه آموزشی و امکانات پژوهشی بسیار حایز اهمیت می‌باشد. نمونه‌های پژوهشی مشابه در کشور ما حوزه‌های دیگر علوم از قبیل تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های کتابداری و مجلات، بررسی تحلیلی و استنادی مقالات تألیفی حوزه کتابداری و اطلاع رسانی، بررسی مقالات صنایع غذایی و آموزش بهداشت دانشگاه‌های علوم پزشکی را شامل می‌شود. از جمله پژوهش Camps و همکاران [۸] که تحت عنوان «تحلیل کتاب‌شناختی پایان‌نامه‌های دکترای حوزه علوم بهداشتی، دندان‌پزشکی» و با هدف توصیف روندهای استفاده از اطلاعات در پایان‌نامه‌های دندان‌پزشکی و موضوعات‌های تحقیقات آن‌ها در تاریخ، اخلاق و آموزش پزشکی صورت پذیرفته است، تعداد ۲۵۰ پایان‌نامه دکترای دانشکده دندان‌پزشکی از سال ۲۰۰۲-۱۹۶۵ مورد بررسی قرار گرفتند، در نتایج آنان تجزیه و تحلیل پایان‌نامه‌ها در جهت بررسی روش‌ها و ابتکارات در حوزه‌های تاریخ، اخلاق و آموزش پزشکی توصیه گردیده و همچنین تجزیه و تحلیل سایر حوزه‌ها را نیز پیشنهاد نموده‌اند. در پژوهش حاضر نیز ۱۰۰ عنوان پایان‌نامه دوره دکترای عمومی و تخصصی دندان‌پزشکی که در طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۷ به نگارش درآمده‌اند مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

توزیع فراوانی استفاده از آنالیزهای آماری مناسب برای فرضیه یا سوالات پژوهش نشان داد که ۱۵ درصد از پایان‌نامه‌ها از آزمون آماری مناسب استفاده ننموده‌اند و ۷ درصد نیاز به آزمون آماری نداشته‌اند.

توزیع فراوانی نسبی رعایت ضوابط نگارش بحث در مطالعه نشان داد که در ۲ درصد از پایان‌نامه‌ها این ضوابط رعایت نشده بود.

توزیع فراوانی نسبی رعایت ضوابط نگارش نتیجه‌گیری نشان داد ۹ درصد پایان‌نامه این ضوابط را رعایت نکرده بودند.

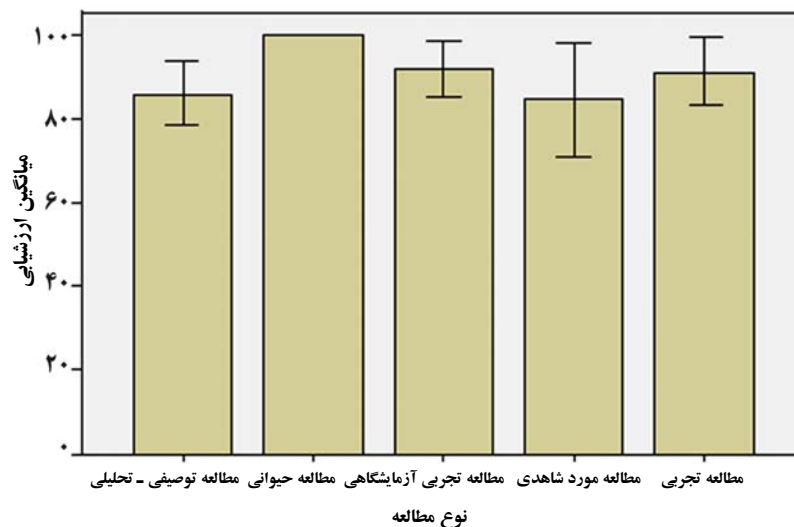
میانگین نمره ارزشیابی کلی پایان‌نامه‌ها به تفکیک مقطع تحصیلی نشان داد که در مقطع دکترای حرفه‌ای ($n = 81$) $8/782 \pm 88/28$ و در مقطع دکترای تخصصی، ($n = 19$) $8/248 \pm 90/84$ بود.

میانگین نمره ارزشیابی کلی پایان‌نامه‌ها برحسب مرتبه علمی اساتید راهنما نشان داد که در مرتبه علمی دانشیار، ۸۸/۳۳ درصد و در مرتبه علمی استادیار، ۸۸/۸۴ درصد بود.

میانگین نمره ارزشیابی کلی پایان‌نامه‌ها برحسب جنس دانشجویان نشان داد که در دانشجویان مذکر، ۸۷/۷۵ درصد و در دانشجویان مؤنث، ۹۰/۰۲ درصد بود.

بحث

با توجه به این که کیفیت پایان‌نامه‌ها می‌تواند نشان دهنده یک

نمودار ۲. میانگین نمره ارزشیابی کلی پایان‌نامه‌ها برحسب انواع مطالعه

حجم نمونه در نظر گرفته شده در پیش‌نویس طرح را رعایت نموده‌اند و ۳ درصد این تناسب را رعایت نموده‌اند.

نتایج این مطالعه نشان داد که ۷۸ درصد از پایان‌نامه‌ها از آنالیزهای آماری مناسب استفاده نموده‌اند و ۱۵ درصد از آنالیزهای آماری مناسب استفاده نموده‌اند. ۹۸ درصد از پایان‌نامه‌ها در قسمت بحث از نگارش درستی برخوردار بوده که از نقاط قوت پایان‌نامه‌های مورد مطالعه می‌باشد. ۹۱ درصد از پایان‌نامه‌ها در قسمت نتیجه‌گیری از نگارش درستی برخوردار بوده است که از نقاط قوت پایان‌نامه‌های مورد مطالعه می‌باشد. در بررسی منابع مورد استفاده در این پایان‌نامه‌ها مشخص گردید که از شیوه رفرنس نویسی و نکور استفاده شده و در همه پایان‌نامه‌ها یکسان بود و نیز از منابع جدید و قدیمی شامل مقالات، کتب مرجع و پایان‌نامه‌های مرتبط به خوبی استفاده شده است که نشان دهنده تسلط و قوت نگارش مروری بر متون مرتبط با پایان‌نامه‌ها می‌باشد.

نتایج این مطالعه نشان داد با توجه به تعداد کم پایان‌نامه‌های پرسش‌نامه‌ای تقریباً همه با مشکل طراحی پرسش‌نامه و یا تعیین روایی و پایایی مواجه بوده‌اند. که نشان دهنده نیاز به اجرای بیشتر پایان‌نامه‌های پرسش‌نامه‌ای و شیوه صحیح نگارش این پایان‌نامه‌ها می‌باشد.

با توجه به ارزشیابی کلی پایان‌نامه‌ها (برحسب قوانین معاونت پژوهشی دانشکده دندان‌پزشکی) و تفکیک این ارزشیابی بر حسب نوع مطالعه، نتایج نشان دهنده این است که مطالعات حیوانی از ارزشیابی بالاتری نسبت به سایر مطالعات برخوردار بوده است (۱۰۰ درصد)، البته تعداد این پایان‌نامه‌ها نسبت به سایر انواع مطالعات در این مطالعه ۳ پایان‌نامه بوده است. کمترین ارزشیابی مربوط به مطالعات مورد-شاهدی (۸۴/۶۳ درصد) و مطالعات توصیفی (تحلیلی و مقطعی) (۸۶/۰۷ درصد) می‌باشد.

نتایج آزمون χ^2 نشان داد بین توزیع فراوانی مرتبه علمی اساتید راهنما و مقطع تحصیلی دانشجویان تحت راهنمایی تفاوت معنی‌داری وجود ندارد (p value = ۰/۰۹۴) و نیز نتایج نشان داد که بین جنس دانشجویان برحسب مقطع تحصیلی تفاوت معنی‌داری وجود ندارد (p value = ۰/۶۳۸).

درحوزه علوم پزشکی شکفته و اکبری [۹] پایان‌نامه‌های گیاهان دارویی دانشکده‌های داروسازی در سال‌های ۸۵-۱۳۷۷ را بررسی و میزان تبدیل پایان‌نامه‌ها به مقاله را نشان دادند. روش استفاده در پژوهش شکفته و اکبری [۹] آمار توصیفی و تکنیک تحلیل محتوا بوده است که با هدف تعیین تعداد پایان‌نامه‌ها در مباحث مختلف گیاهان دارویی و تعیین گیاهانی که بیشترین تحقیقات را به خود اختصاص داده بودند انجام پذیرفته بود. در نتایج پژوهش آن‌ها چنین آمده است که حدود ۲۰ درصد از کل پایان‌نامه‌های داروسازی به گیاهان دارویی اختصاص دارد. در پژوهش حاضر نیز این تکنیک با هدف بررسی کیفیت پایان‌نامه‌های دندان‌پزشکی به کار گرفته شد.

در پژوهش مشابه دیگر Horton و Hawkins [۱۰] تحلیل محتوای مداخله‌ای در پایان‌نامه‌های دکترای خدمات اجتماعی در دانشگاه فلوریدا با هدف تعیین برنامه‌های دکترای خدمات اجتماعی از جهت بررسی موفقیت تشویق دانشجویان برای به کارگیری پژوهش‌های مداخله‌ای صورت پذیرفته است. آنان ۲۵۲ چکیده پایان‌نامه دکترای خدمات اجتماعی را بررسی کردند و به این نتیجه رسیده‌اند که تنها ۱۳/۴۹ درصد از چکیده پایان‌نامه‌ها تمرکزشان روی پژوهش‌های مداخله‌ای بوده است؛ در حالی که در پژوهش حاضر ۴۸ درصد پایان‌نامه‌ها مداخله در اجرای پایان‌نامه را به کار گرفته‌اند.

رضاخانی مقدم و همکاران [۱۱] در مطالعه خود تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های آموزش بهداشت دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، تربیت مدرس و علوم پزشکی ایران در سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۴۹ را در سال ۱۳۹۰ انجام دادند. یکی از اهداف آن بررسی نقاط قوت و ضعف پایان‌نامه‌های آموزش بهداشت بود. بررسی نشان داد که اگرچه به موضوع روند و ماهیت بیماری توجه فراوانی شده است، اما به امر آموزش بیمار آن‌چنان که باید توجه نشده است در حالی که آموزش بیمار خود موضوعی بسیار مهم در رشته آموزش بهداشت در سطح جهان می‌باشد. یکی از اهداف این پژوهش نیز تعیین نقاط قوت و ضعف پایان‌نامه‌ها به تفکیک نوع مطالعه بود.

نتایج این مطالعه نشان داد که ۷۸ درصد پایان‌نامه‌ها به اهداف مورد نظر دست یافته‌اند. ۸۰ درصد پایان‌نامه‌ها به فرضیات مورد تحقیق دست یافته‌اند. ۹۷ درصد از پایان‌نامه‌ها

جهت آموزش بهتر دانشجویان و مجریان طرح‌های تحقیقاتی ضروری به نظر می‌رسد.

نتیجه‌گیری

نتایج این مطالعه نشان داد که نقاط قوت این پایان‌نامه‌ها شامل نگارش صحیح بحث و نتیجه‌گیری، مرور بر متون و نگارش منابع می‌باشد و درصد خطاهایی در سایر قسمت‌ها اعم از تدوین صحیح فرضیات و بالتبع رسیدن به اهداف مورد نظر، استفاده از آنالیزهای مناسب آماری و تناسب حجم نمونه دیده شد. جهت بالا بردن کیفیت پایان‌نامه‌ها که در نهایت به صورت مقالات علمی در اختیار متخصصان دیگر قرار می‌گیرد برگزاری دوره‌های آموزشی روش تحقیق و شیوه صحیح نگارش نتایج جهت آموزش بهتر دانشجویان و مجریان طرح‌های تحقیقاتی ضروری به نظر می‌رسد.

میانگین ارزشیابی پایان‌نامه‌ها به تفکیک مقطع تحصیلی برای دانشجویان دکترای عمومی ۸۸/۲۸ و برای دانشجویان دکترای تخصصی ۹۰/۸۴ می‌باشد. که نشان دهنده توانایی بالاتر دانشجویان مقطع دکترای تخصصی می‌باشد.

به طور کلی نتایج به دست آمده از این مطالعه نشان می‌دهد که نقاط قوت این پایان‌نامه‌ها شامل نگارش صحیح بحث و نتیجه‌گیری، مرور بر متون و نگارش منابع می‌باشد و درصد خطاهایی در سایر قسمت‌ها اعم از تدوین صحیح فرضیات و بالتبع رسیدن به اهداف مورد نظر، استفاده از آنالیزهای مناسب آماری و تناسب حجم نمونه در نظر گرفته توسط مشاور آمار در پیش نویس مصوب پایان‌نامه دیده شد.

جهت بالا بردن کیفیت پایان‌نامه‌ها که در نهایت به صورت مقالات علمی در اختیار متخصصان دیگر قرار می‌گیرد برگزاری دوره‌های آموزشی روش تحقیق و شیوه صحیح نگارش نتایج

References

1. Rezakhani Moghadam H, Shojaeizadeh D, Nabiolahi A, Moez S. The content analysis of theses in the field of health education in Tehran University of Medical Sciences, Tarbiat Modares University and Iran University of Medical Sciences during. Payavard Salamat 2011; 5(1): 80-90.
2. Daiani MH. Thesis, the unknown treasures abandoned. Library and Information Science 2000; 2(4): 1-16.
3. Akbarzadeh F, Makhsoosi SH, Rezaei M, AbdulMalik P. Listen Read phonetically content analysis of Medical Sciences and Health Services, Kermanshah based descriptors (MeSH) in the years 1370. Journal of Health Administration 2011; 13(39): 35-42.
4. Olumi T. Thesis of Master degree in Library and Information Science, Tarbiat Modarres University, Tehran Medical Sciences, Iran (1373-1365 years). New Journal of Psychology and Educational Sciences 2000; 5(2): 43-63.
5. Jafari F, Tabibian F, Fatemi T. Structure and postgraduate dissertations of Isfahan in the decade 1368-1378. Proceeding of the 5th National Congress on Medical Education; 2001; Isfahan, Iran; 2001.
6. Sayedain SM, Babolhavaeji F. Content analysis of LIS master's thesis, Islamic Azad University North Tehran Unit, Research Sciences, Tehran, Ahvaz and Hamadan. Research on Information Science & Public Libraries 2010; 15(56): 95.
7. Alishri Gh, Fakhre Jahani F, Rokhsarizadeh H, Miri SM, Hollisaz MT, Hosseini SM. Evaluation of medical alumni dissertations of one of the medical sciences universities in principles of writing. Journal of Military Medicine 2010; 12(2): 75-9.
8. Camps D, Recuero Y, Samar ME, Avila RE. Bibliometric analysis of doctorate thesis on the health sciences area: first part, odontology. Rev Fac Cien Med Univ Nac Cordoba 2005; 62(3): 53-6.
9. Shekoffeh M, Akbari F. Content analysis of dissertations Herbal Pharmacy in the years 1998-2006 and to determine the thesis into a paper. Journal of Medicinal Plants 2009; 7(29): 140-6.
10. Horton EG, Hawkins M. A content analysis of intervention research in social work doctoral dissertations. J Evid Based Soc Work 2010; 7(5): 377-86.

Quality of dissertations of Isfahan Faculty of Dentistry during 2005-2009

Abasali Khademi, Aminollah Tavangar, Kobra Hossein Pour*

Abstract

Introduction: Doctoral dissertations are considered one of the most important sources of information and research activities. This study investigated the quality of doctoral dissertations of Isfahan Faculty of Dentistry during 2005-2009.

Materials and Methods: In this cross-sectional analytical study one hundred doctoral and MSc dissertations of Isfahan Faculty of Dentistry were selected by simple random sampling procedure during 2005-2009. A questionnaire was prepared for data collection, which was filled in qualitatively. The variables evaluated consisted of means of achieving the aims of the study, evaluation of hypotheses, sufficiency of study population size, correct statistical tests, materials and methods, arrangement of the references, preparation of the "discussion" and "conclusion", separately for each educational level. Chi-squared test was used for statistical analysis of data with SPSS software.

Results: A total of 52% and 48% of the dissertations were observational and interventional, respectively, with 44% being descriptive. The results showed that the highest overall evaluation scores belonged to animal studies (100 ± 0.00), the lowest belonged to case-control (84.63 ± 13.61) and descriptive studies 86.7 ± 7.56 , respectively. Average MSc (19) and doctoral (81) dissertation evaluation scores were 90.84 ± 8.248 and 88.28 ± 8.872 , respectively. A total of 78% and 80% of dissertations achieved their goals and hypotheses, respectively. A total of 97%, 78% and 98% had sufficient population sizes, used appropriate statistical methods and had well written discussions, respectively.

Conclusion: Results showed that the strengths of these dissertations included well written discussions, literature reviews and reference lists. Errors were observed in preparation of hypotheses, aims, statistical analyses, and sample sizes. It appears it is necessary to improve the quality of dissertations by holding classes on research techniques and good writing for students since the dissertations will be finally shared with other researchers in the form of articles.

Key words: Doctoral dissertation, Evaluation studies, Quality control.

Received: 8 Jul, 2011

Accepted: 23 Nov, 2011

Address: Research Expert, School of Dentistry, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

Email: hosseinpour@dnt.mui.ac.ir

Journal of Isfahan Dental School 2012; Special Issue 7 (5): 785-791.